

Warszawa, 23 października 2015

Stanowisko stowarzyszenia Inicjatywa Firm Rodzinnych w sprawie Krajowego Projektu Działań Administracji Podatkowej

Stanowisko dotyczy projektu dokumentu „Krajowy Plan Działań Administracji Podatkowej (KPD) 2016 – główne założenia projektu” wraz z Zał. nr 1 „Opis ryzyk związanych z podobszarami ryzyka” (dalej zwany Projektem). Niniejszy dokument został opracowany przez Komisję ds. Legislacji IFR na podstawie uwag zebranych wśród naszych członków.

Kontrole podatkowe budzą u przedsiębiorców wiele emocji i negatywnych skojarzeń. Jakkolwiek karuzele podatkowe i szara strefa stanowią ogromny problem dla budżetu państwa oraz konkurencyjności uczciwych firm, to Stowarzyszenie IFR musi zaprotestować w zakresie ograniczania tego ryzyka tylko do kilku wskazanych przez Ministerstwo Finansów obszarów. **Uczciwi przedsiębiorcy ze wskazanych w Projekcie podobszarach** (tj. usługi finansowe i ubezpieczeniowe, produkcja materiałów budowlanych i usługi budowlane, handel elektroniką, handel hurtowy pozostały, paliwa, motoryzacja, transport i logistyka) **odczuwają jako ogromną niesprawiedliwość fakt**, iż ich branża z zasady w roku 2016 ma być częściej kontrolowana niż firmy z pozostałych gałęzi gospodarki (np. handel obuwem czy usługi architektów).

Większość z rozpoznanych ryzyk jakie Ministerstwo Finansów wykryło w wyniku przeprowadzonych kontroli podatkowych może występować w każdej innej branży. Przykładowo wskazujemy na:

- ryzyko niewywiązywania się z obowiązku płatnika podatku dochodowego;
- ryzyko zawyżenia kosztów uzyskania przychodów w prowadzonej działalności gospodarczej oraz podatku naliczonego, związane z wykorzystywaniem faktur, które dotyczą kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodu;
- ryzyko niezrealizowania zobowiązań podatkowych w pełnej wysokości w związku z niewystawianiem faktur lub wystawianiem faktur w kwotach nieodpowiadających wielkościom faktycznym;

- ryzyko niezrealizowania zobowiązań podatkowych w pełnej wysokości w związku z niewykazywaniem do opodatkowania obrotu/przychodów z wystawionych rachunków/faktur VAT przez podmioty posiadające zarejestrowaną działalność;
- ryzyko niewykazywania do opodatkowania całości osiągniętych przychodów, poprzez nie ewidencjonowanie całości lub części przychodów na kasach rejestrujących;
- ryzyko zawyżenia kosztów uzyskania przychodów w prowadzonej działalności gospodarczej oraz podatku naliczonego, związane z wykorzystywaniem faktur, które nie dokumentują rzeczywistego przebiegu zdarzeń gospodarczych;
- ryzyko zawyżenia kosztów uzyskania przychodów w prowadzonej działalności gospodarczej oraz podatku naliczonego, związane z wykorzystywaniem faktur, które dotyczą kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodu;
- ryzyko nierealizowania lub nieterminowego realizowania obowiązków związanych z zapłatą podatku lub zaliczki na podatek.

Odnosząc się do poszczególnych nieprawidłowości należy wskazać, iż nie można dokumentacji podatkowej przypisywać zbyt dużej rangi dowodowej w postępowaniu podatkowym. Jakkolwiek rozumiemy, że nieuczciwe firmy nie zadają sobie trudu, by oprócz faktury generować dodatkowe dokumenty związane z transakcją, to nie można narzucać uczciwym firmom sposobu dokumentowania tych transakcji.

Jesteśmy także przeciwni narzucaniu prowadzenia dodatkowej dokumentacji przeprowadzonych transakcji, dla celów podatkowych. Przedsiębiorca nie powinien myśleć nad sztucznym tworzeniem dokumentów, które mają posłużyć do udowodnienia wykonania usługi. Czy informatyk ma drukować stopy zapisów html, a korzystający z usługi doradczej przedsiębiorca gromadzić przez 6 lat ćwiczenia z coachingu czy notatki ze spotkań, jeżeli nie jest to mu potrzebne?

Część z usług niematerialnych dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa, a taka dokumentacja powinna być szczególnie chroniona. Kontrolujący idąc w stronę papierowego czy elektronicznego obowiązku dokumentowania usług niematerialnych generują dodatkowe obciążenie fiskalne dla przedsiębiorców. W tej kwestii urzędnicy mogą przeprowadzić inne dowody, np. z przesłuchania świadków (pracowników, kontrahenta czy stronę). **Stanowczo zatem protestujemy przeciwko obowiązkowi sztucznego dokumentowania transakcji (ich przebiegu lub wyniku) tylko dla celów podatkowych.**

Należałoby ewentualnie ustanowić zasady i kryteria wskazujące, kiedy urząd skarbowy ma możliwość uznania transakcji za fikcyjną. Jakie dowody urząd musi przeprowadzić, jakie dokumenty wystarczą dla udokumentowania transakcji. W przeciwnym razie podatnik będzie zagrożony w każdej sytuacji, w której nie ma ogromnego stosu papierów do jednej usługi. Przy takim uwarunkowaniu podatnicy są narażeni na interpretację własną kontrolującego, jego indywidualne odczucie w sprawie zaufania do podatnika i indywidualną ocenę dotyczącą fikcyjności transakcji. Naszym zdaniem podejście MF do założeń kontroli w tym obszarze stwarza dla przedsiębiorców wysokie ryzyko nieadekwatnej oceny ich działalności przez służby podatkowe.

Druga sprawa, która bardzo nas niepokoi, to patrzenie na firmy z siedzibą w wirtualnym biurze jak na potencjalnego przestępcę. **Zgadzamy się, że wirtualne biura są wykorzystywane przez oszustów podatkowych, ale uczciwy przedsiębiorca nie powinien mieć z tego tytułu utrudnionej pracy.** Często siedziba w wirtualnym biurze jest jedyną możliwością posiadania siedziby w dużym mieście. Adres w takim biurze jest tani i

prestżowy. Niektóre z biur udostępniają także przestrzeń (biurko) do pracy oraz sale konferencyjne. W czasach powszechnego outsourcingu, często nie jest potrzebne własne biuro ani magazyny. Magazyny można wynająć, nie tylko jako przestrzeń fizyczną, ale również jako usługę obsługi dostaw. Asystentka prezesa może spokojnie pracować z domu, bo jedyne, co jest jej potrzebne to komputer i telefon. Handlowcy są w drodze lub u klientów, a spotkania umawia im zdalna asystentka lub zewnętrzny dział telemarketingowy. Sam fakt posiadania siedziby w wirtualnym biurze nie powinien dyskredytować przedsiębiorcy w oczach urzędników państwowych.

Nieprawidłowości występujące w niżej wymienionych obszarach

- opodatkowanie sprzedaży według niewłaściwych stawek,
- ewidencjonowanie w koszty uzyskania przychodów zdarzeń gospodarczych niestanowiących kosztów uzyskania przychodów,
- nieprawidłowe ustalaniem odpisów amortyzacyjnych,
- błędne sporządzanie remanentu,

mogą wynikać nie tylko ze złej woli podatnika, ale także z niezrozumienia nadmiernie skomplikowanych przepisów podatkowych. Jedną z dróg do ograniczenia tych nieprawidłowości jest więc uproszczenie przepisów podatkowych.

Dla ograniczenia nieprawidłowości związanych z prowadzeniem sprzedaży za pośrednictwem portali aukcyjnych proponujemy w pierwszym rządzie **szeroką kampanię edukacyjną społeczeństwa rozpoczynającą się już wśród uczniów szkół gimnazjalnych, aby budować świadome społeczeństwo**, gdyż wiele usług przenosi się do Internetu za sprawą naszej młodzieży. Trzeba więc uczyć społeczeństwo, że sprzedaż przez Internet jest działalnością gospodarczą, od której należy płacić odpowiednie podatki.

Jak słusznie zauważa Ministerstwo Finansów na stronie 18 Projektu istnieje niebezpieczeństwo, że uczciwi przedsiębiorcy działający w branży elektronicznej — choć nie jedynie w tej branży, ale w każdej, w której możliwe są transakcje karuzelowe — mogą nieświadomie stać się uczestnikami procederu oszustwa. Ponieważ sami przedsiębiorcy nie mają wielu możliwości sprawdzenia swojego kontrahenta, poddajemy pod rozwagę stworzenie list uczciwych przedsiębiorców, u których po przeprowadzonych kontrolach nie stwierdzono procederu oszustw podatkowych.

W przypadku ryzyka niewywiązywania się z obowiązków płatnika, odnosimy wrażenie, że problem ten — jak najbardziej realny — ma swoje źródło w ogromnym obciążeniu kosztów pracy. Dotyczy to głównie kosztów składek ubezpieczenia społecznego oraz zdrowotnego. Szara strefa w tym zakresie powinna zostać ograniczona przez zmniejszenie pozapłacowych kosztów pracy. Za nieprawidłowości w tym obszarze nie należy też winać jedynie pracodawców, gdyż również wielu pracowników woli „na szaro” otrzymać dodatkowe pieniądze.

Reasumując — należy zgodzić się z występowaniem wskazanych w Projekcie ryzyk w praktyce nieuczciwych przedsiębiorców, niemniej jednak nieprawidłowości te mogą pojawiać się w każdym z pozostałych obszarów gospodarki. Część ze wskazanych ryzyk można ograniczyć upraszczając przepisy oraz przeprowadzając dodatkowe dowody w postępowaniu podatkowym.